

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural (nr. 38 din 28.02.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr.100/2017cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și de ordin procedural

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art.66 din Constituție.

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

4. Potrivit Notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat în contextul:

- acordării Republicii Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană;

- Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, precum și angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova privind apropierea graduală a normelor naționale cu cele ale Politicii Agricole Comune;

- acțiunilor prioritare stabilite în Programul de activitate a Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”, capitolul „Agricultură”, care prevede modificarea regulilor de distribuire a Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;

- extinderea suportului statului pentru producătorii mai mici, pentru activitățile cu valoare adăugată și sectoarele conexe, precum și sporirea responsabilizării

Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură în vederea distribuirii în mod echitabil și în timp a subvențiilor.

5. Proiectul de act normativ cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural reprezintă un act integral care va stabili: principiile politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural, atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, formele și condițiile de subvenționare, particularitățile procedurii de recepționare și examinare a cererilor de subvenționare. Prin proiect, se propune ca la data intrării în vigoare a acestuia să se abroge Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural.

Totodată, proiectul prevede modificarea cadrului normativ conex prin amendarea Legii privind asigurarea subvenționată în agricultură nr. 183/2020 prin care este realizată corelarea acestuia cu noul act normativ.

Este de menționat că, în proiect este utilizată noțiunea de „fermier” în care context, în cuprinsul Legii nr. 183/2020, se propune ca noțiunea de „producător agricol” să fie substituită cu noțiunea de „fermier”.

Pentru a fi în acord cu cele menționate, atragem atenția că noțiunea de „producător agricol” este utilizată și în Legea nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora, fiind definită ca - *persoană fizică care practică activitatea de întreprinzător sau persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, înregistrată în modul stabilit, ale cărei activități principale sînt producția, creșterea sau cultivarea de produse agricole, inclusiv recoltarea acestora, de asemenea creșterea, mulsul și deținerea de animale în scopuri agricole.*

În context, sugerăm examinarea oportunității modificării și a Legii nr. 312/2013.

II. Observații de ordin juridic și de tehnică legislativă

1. Ca observație de ordin general, relevăm că în textul proiectului se utilizează expresia „măsuri/submăsuri de subvenționare” (art. 3, 12, 13 etc.) sau expresia de „măsuri de subvenționare” (art. 8, 14 etc.). În opinia noastră, sugerăm utilizarea expresiei „măsură/submăsură de subvenționare” la formele gramaticale corespunzătoare, care este inclusă în art. 3 din proiect sub formă de noțiune principală.

2. La **art. 1**, recomandăm excluderea alin. (2) din considerentul lipsei caracterului normativ al conținutului acestuia.

3. La **art. 3**, în noțiunea ”activitate agricolă” cuvântul ”*producție*” se va substitui cu cuvântul ”*producere*” pentru a corespunde celorlalte substantive utilizate în această noțiune.

4. Art. 4 alin.(1) subpct. 1) prevede clasificarea fermierilor în categorii: *fermier micro, fermier mic, fermier mijlociu și fermier mare*. Totodată, sunt stabilite și condițiile cumulative care urmează să le întrunească categoriile respective, precum: numărul de salariați și cifra anuală de afaceri.

În context, atragem atenția că cadrul legal de activitate al întreprinderilor micro, mici și mijlocii, precum și măsurile de suport din partea statului pentru crearea și dezvoltarea lor, este reglementat de Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nr. 179/2016. Potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr. 179/2016 sub incidența Legii nr. 179/2016 cad întreprinderile micro, mici și mijlocii, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care, în totalitatea lor, constituie sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, și care corespund criteriilor stipulate la art. 4, cu excepția persoanelor fizice care activează în baza patentei de întreprinzător și a persoanelor juridice de drept public.

Astfel, la art.4 din Legea vizată sunt definite condițiile care necesită a fi îndeplinite cumulativ de către întreprinderile mici și mijlocii, precum:

a) *au un număr mediu anual de salariați (numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune) de pînă la 250;*

b) *realizează o cifră anuală de afaceri (venituri din vânzări) de pînă la 100 de milioane de lei sau dețin active totale (active imobilizate și active circulante) de pînă la 100 de milioane de lei, conform ultimei situații financiare aprobate,*

Iar art. 5 din aceeași Lege se reglementează clasificarea/categoriile întreprinderilor mici și mijlocii în funcție de numărul mediu anual de salariați, de cifra anuală de afaceri sau de totalul activelor pe care le dețin acestea.

În situația de referință, semnalăm că prevederile subpct.1) alin.(1) ale art.4 din proiect sunt similare prevederilor conținute în alin.(1) din Legea nr.179/2016, creând o dublare de norme.

La fel, reținem că în contextul prevederilor lit. b), se stabilește că drept condiție poate servi și activele totale (active imobilizate și active circulante) iar în conținutul proiectului de lege asemenea opțiune nu este prevăzută. În context, sugerăm examinarea suplimentară a aspectului abordat prin prisma prevederilor lit. a) alin. (4) art. 3 din Legea nr. 100/2017.

5. La art.5,

- **lit.a)** și în **denumirea art.6 din proiect** expresia "reglementări juridice" se va substitui cu expresia "norme juridice", pentru a corespunde terminologiei utilizate în alte acte normative în vigoare;

- **lit.d)**, necesită a fi adusă în concordanță cu denumirea art.9, pentru a invoca corect principiul în cauză.

6. La art. 6, sugerăm reevaluarea redacției prin prisma oportunității inserării în proiect a prevederilor statuate la alineatele (3) și (4) ale art. 6 din Legea nr. 276/2016.

7. La art. 13:

1) conținutul lit. k) din alin. (2) reglementează două dispoziții distincte: *de elaborare a procedurilor de selectare a grupului de acțiune locală* și cea *de aprobare spre finanțare a strategiilor de dezvoltare locală*. Sugerăm separarea acestora în două litere distincte.

2) La alin. (3) este prevăzut că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură se acreditează de către organul central de specialitate, conform criteriilor *minime de acreditare*, care vizează patru domenii de bază: mediul intern, activitățile de control, informarea și comunicarea, precum și monitorizarea.

Totodată, **art. 12 lit. b)** stabilește ca atribuție a Guvernului aprobarea criteriilor de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

În acest context, este necesară corelarea prevederilor menționate, mai ales că în alin. (3) se referă la *criterii minime de acreditare*.

8. La art. 14 prevederile alineatelor (2) și (3) nu se încadrează organic în conținutul articolului ce reglementează *atribuțiile* Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. Astfel, se propune ca alineatele menționate să fie reglementate într-un articol separat. Acest articol ar putea reglementa la alin.(1) - informația conținută în noțiunea de "*Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură*", fiind exclusă din art. 3 al proiectului, după care se vor însera alineatele vizate. Iar următorul articol va conține doar atribuțiile Agenției.

9. La art. 15, urmează a se examina suplimentar conținutul alin. (1) prin care se propune instituirea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural în cadrul bugetului de stat prin prisma prevederilor alin. (2) art. 131 din Constituție și a principiilor reglementate în Capitolul II din proiect.

Pentru subvenționarea investițiilor aferente obiectivelor și măsurilor de sprijin, incluse în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală, se instituie Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, care se formează din alocațiile anuale de la bugetul de stat, ca poziție distinctă pentru politica de subvenționare în agricultură și mediul rural, precum și din alte surse. Din reglementarea menționată, statuată la alin. (1) art. 18 ale Legii nr. 276/2016, rezidă că Fondul respectiv este instituit prin Legea nr. 276/2016 iar alocațiile sunt stabilite anual prin legea bugetului de stat.

10. În conținutul **Capitolului V** este utilizat cuvântul „Drepturile” or, în conținutul acestuia, nu sunt reflectate careva drepturi ale subiecților de subvenții. În context, considerăm necesar de a stabili drepturile subiecților de subvenții în capitolul vizat.

11. La art. 23 lit. a) este utilizată expresia „persoane afiliate”, iar în conținutul proiectului nu este reglementat care sunt aceste persoane afiliate, care este modalitatea de determinare a acestora și cadrul normativ relevant.

De menționat că, art. 3 din Legea nr. 276/2016, conține noțiunea de *întreprinderi afiliate*.

Pentru concretizare, considerăm necesară definirea noțiunii de persoană afiliată.

12. La art. 24:

1) În alin. (3) urmează a fi precizat momentul din care urmează a fi calculat termenul indicat.

2) În alin. (4) urmează a fi revăzut textul „*nu s-au împlinit termenii prevăzuți la alineatul (2)*” or, la alineatul invocat, nu sunt menționați careva termeni dar se face trimitere la termenele stabilite de Guvern.

13. La art. 30 urmează a fi revăzut conținutul alin. (1) care utilizează expresia „*sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau încheierea unui contract administrativ ilegal*”. Prin includerea în Lista de interdicție a subiecților subvenționați vizati, pe cale de consecință, aceștia nu vor avea posibilitatea și dreptul de a accesa resursele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, și se creează premisele unor potențiale abuzuri în aplicarea actului legislativ din partea Agenției.

Dacă în cazul săvârșirii contravențiilor sau a infracțiunilor, pentru includerea subiecților subvenționați în Lista de interdicție va fi necesară o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată, atunci pentru subiecții care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau încheierea unui contract administrativ ilegal - nu este stabilit cadrul normativ relevant și entitatea publică abilitată cu aplicarea unor asemenea măsuri.

În contextul celor relatate, considerăm necesară reevaluarea conținutului alineatului (1) prin prisma celor menționate, dar și întru respectarea principiilor activității de legiferare stabilite la art. 3 din Legea nr. 100/2017.

14. La art. 31 alin. (3) se va revizui prin prisma oportunității includerii prevederilor acestuia în conținutul alin. (2) care reglementează conținutul Sistemului Integrat de Administrare și Control.

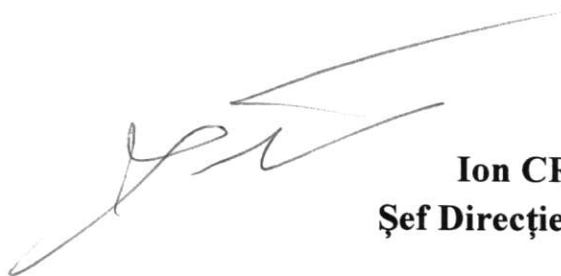
15. Denumirea Capitolului VII se va substitui cu ” **DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**” pentru a fi în concordanță cu norma alin. (4) al art. 63 din Legea nr. 100/2017, care dispune că *dacă adoptarea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ în dispozițiile tranzitorii ale actului normativ de bază.*

16. La art. 33 alin. (2):

1) cu referire la propunerea de modificare a Legii nr.183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură, sugerăm examinarea suplimentară a acestui aspect prin prisma prezentării modificărilor vizate într-un articol separat.

2) În conținutul art. 33 alin. (2), cu privire la utilizarea textului „nr. ___/2023”, va fi necesară indicarea numărului actului respectiv.

3) Ținând cont de prevederile alineatului doi prin care se propune substituirea cuvintelor „*producătorul agricol*” cu cuvântul „*fermier*” în cuprinsul Legii nr. 183/2020, recomandăm revizuirea oportunității de modificare a art. 18 alin. (1) prin care se propune o asemenea amendare.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală